



Kommissionens rekommendation om ömsesidigt erkännande av beslut om återvändande och påskyndande av återvändanden

Justitiedepartementet

2023-04-19

Dokumentbeteckning

C(2023) 1763 final

Kommissionens rekommendation om ömsesidigt erkännande av beslut om återvändande och påskyndande av återvändanden vid genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG

Sammanfattning

Rekommendationen innehåller en rad rekommendationer till EU:s medlemsstater, främst gällande deras interna arbete, som syftar till att förbättra och effektivisera återvändandet.

Regeringen stödjer åtgärder som bidrar till ett effektivt och gemensamt EU-system för återvändande. En väl fungerande och rättssäker ordning för återvändande är avgörande för ett gemensamt och hållbart europeiskt migrationssystem.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

I kommissionens meddelande om en ny migrations- och asylpakt, COM (2020) 609, anges att ett välordnat återvändande är en viktig del av ett fungerande migrations- och asylsystem. I syfte att bidra till en sådan ordning har kommissionen presenterat ett antal förslag på området och nu senast en rekommendation där medlemsstaterna uppmanas att vidta åtgärder gällande det interna återvändandearbetet.

I rekommendationen uppmanas medlemsstaterna att vidta en rad åtgärder och insatser som syftar till att effektivisera återvändandet. Medlemsstaterna rekommenderas bland annat att ömsesidigt erkänna alla beslut om återvändande som en annan medlemsstat har utfärdat. Detta ska möjliggöras genom fullt utnyttjande av Schengens informationssystem (SIS). I detta sammanhang är det viktigt att registrering om återvändande förs in i SIS när omedelbart verkställande inte är möjligt. Vidare rekommenderas medlemsstaterna att etablera ett nära samarbete mellan de myndigheter som ansvarar för att avsluta laglig vistelse och de myndigheter som ansvarar för utfärdandet av beslut om återvändande. Dessutom ska tiden mellan beslut och återvändandeförfarande minska. Medlemsstaterna bör också säkerställa snabbare återvändanden vid de yttre gränserna genom att bland annat inrätta lämpliga lokaler i närhet av gränsområdet, för att inhysa tredjelandsmedborgare i avvaktan på återvändande. Medlemsstaterna uppmanas också att om möjligt utnyttja de påskyndade förfaranden som föreskrivs i återtagandeavtal. Medlemsstaterna rekommenderas vidare att skapa incitament för frivilligt återvändande genom att bland annat inrätta en struktur för rådgivning om återvändande och återanpassning. De rekommenderas också att överväga att avstå från att utfärda återreseförbud för tredjelandsmedborgare som samarbetar kring ett återvändande samt att sörja för ett fungerande förfarande som i vissa fall möjliggör för tredjelandsmedborgaren att begära att ett återreseförbud upphävs eller förkortas. Slutligen uppmanas medlemsstaterna att införa en övergripande strategi för att bedöma och förebygga risken för avvikande samt att säkerställa att förvarskapaciteten motsvarar de faktiska behoven.

I syfte att övervaka genomförandet av denna rekommendation uppmanas medlemsstaterna att årligen rapportera till kommissionen, och då bland annat uppge hur många återvändandebeslut som har erkänts på grundval av ömsesidighet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslagen innebär inga direkta effekter på svenska regler eftersom det är fråga om en rekommendation som inte är rättsligt bindande.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslagen avser att effektivisera arbetet med återvändandet från medlemsstaterna och bedöms därigenom medföra minskade kostnader.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen stödjer åtgärder som bidrar till ett effektivt och gemensamt EU-system för återvändande. En väl fungerande ordning för återvändande är avgörande för ett gemensamt och hållbart europeiskt migrationssystem. Regeringen anser att återreseförbud kan bidra till att antalet upprepade ansökningar minskar. Vad gäller rekommendationen om ömsesidigt erkännande av återvändandebeslut konstaterar regeringen att det förvisso är i enlighet med direktiv 2001/04/EG av den 28 maj 2001 om ömsesidigt erkännande av beslut om avvisning eller utvisning av medborgare i tredje land, men det förutsätter en mer harmoniserad asylprövning.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Vad gäller det övergripande behovet av en väl fungerande ordning för återvändande och återtagande råder det konsensus mellan medlemsstaterna. Vad beträffar de enskilda rekommendationerna har ännu inget meningsutbyte ägt rum.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Kommissionens meddelande har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionens meddelande innehåller inga lagförslag. Därmed är frågan om rättslig grund inte aktuell.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionens meddelande innehåller inga lagförslag. Därmed är frågan om subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen inte aktuell.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

De olika förslagen i rekommendationen förväntas behandlas i rådsstrukturen både under det svenska och kommande ordförandeskap.

4.2 Fackuttryck/termer

Begreppet återvändande brukar användas för att beskriva hela den process som inbegriper en persons återvändande till det land dit han eller hon har avvisats eller utvisats.

Begreppet återtagande brukar användas för det förfarande som inbegriper ett ursprungslands återtagande av en person som har avvisats eller utvisats.